

Kritik mot Överförmyndaren i Österåkers kommun för att en uppgift som en god man lämnat i en sluträkning ändrats

Anmälan

I en anmälan till JO framförde [REDACTED] klagomål mot Överförmyndaren i Österåkers kommun med anledning av handläggningen av ett ärende i vilket hon entledigats som god man. Hon uppgav bl.a. att överförmyndaren ändrat i hennes sluträkning genom att stryka över ett datum och skriva dit ett annat datum.

Till anmälan fogades bl.a. den aktuella sluträkningen och beslut om arvode.

Utredning

JO uppmanade överförmyndaren att lämna upplysningar om och yttra sig över det som framfördes i anmälan om ändringen i sluträkningen.

Överförmyndaren i Österåkers kommun, Lillemor Thelander, lämnade följande remissvar:

Aktuellt ärende inkom till överförmyndaren i Österåker den 12 augusti 2015 från Sala kommun. Av bifogad skärmbild från ärendehanteringssystemet Wärna framgår att godmanskapet anordnades den 30 september 2004 och att [REDACTED] är registrerad som god man sedan 2004 [bilagan här utelämnad, JO:s anmärkning].

Den 22 oktober 2015 registrerade administratören en sluträkning för perioden 12 augusti – 14 september 2015 och tecknade på sluträkningen samtidigt en blyertsnotering 2015-08-12 under det datum [REDACTED] uppgivit som startdatum för sin redovisning 2015-01-01. Administratören uppger att noteringen gjordes för att senare kontrollera med handläggare vilket datum som redovisningen skulle avse.

Det av [REDACTED] angivna redovisningsdatumet är således överstruket med blyerts och under är en blyertsnotering *datum* då ärendet ankom till överförmyndaren tecknat.

Vid granskning av sluträkningen noterar och rättar inte handläggaren den blyertsnotering som administratören gjort vilket torde skett med stöd av 26 § förvaltningslagen. Redovisningen granskas dock i sin helhet, dvs. för perioden 2015-01-01 – 2015-09-14. Den blyertsnotering som skett är inte korrekt men den har inte utgjort någon medveten korrigerings eller ändring av inkommen sluträkning och den har inte påverkat granskningen.

[REDACTED] gavs tillfälle att kommentera remissvaret.

Rättsliga utgångspunkter

Om en god mans uppdrag har upphört, ska han eller hon lämna en sluträkning till överförmyndaren. Räkningen ska innehålla en redogörelse för förvaltningen under det löpande året fram till dess att ställföreträdarskapet upphörde. Räkningen ska avges på heder och samvete (14 kap. 18 § första stycket föräldrabalken).

Uppgifter i t.ex. en sluträkning lämnas under straffansvar. Den som på annat sätt än muntligen lämnar en osann uppgift eller förtiger sanningen - när uppgiften enligt lag eller annan författning ska lämnas på heder och samvete kan, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, dömas för osann eller vårdslös försäkran (15 kap. 10 § brottsbalken).

Ett straffansvar kan också inträda om en person obehörigen ändrar någon annans uppgifter i en urkund; personen kan då dömas för urkundsförfalskning eller förvanskning av urkund (14 kap. 1-3 §§ brottsbalken).

JO riktade i ett beslut den 22 maj 1996 (i JO:s ärende med dnr 80-1996) kritik mot en socialsekreterare för att en uppgift i en originalhandling hade ändrats. I ett annat beslut den 10 november 2010 (i JO:s ärende med dnr 1113-2010) riktade JO kritik mot Kriminalvården för att uppgifter i originalhandlingar av misstag hade strukits. I det senare fallet underströk JO att det är av stor vikt att det finns rutiner som innebär att originalhandlingar inte förvanskas utan hanteras på ett sätt som säkerställer att handlingarna bibehålls i det ursprungliga skicket.

Bedömning

Den till anmälan fogade sluträkningen undertecknades av [REDACTED] den 20 oktober 2015. Hon intygade i denna på heder och samvete att de uppgifter som hon lämnade var riktiga. I sluträkningen lämnade [REDACTED] en uppgift om att räkningen gällde för tidsperioden 2015-01-01 - 2015-09-30.

Sluträkningen har emellertid ändrats hos Överförmyndaren i Österåkers kommun på så sätt att det första datumet strukits över och i stället ersatts med datumet 2015-08-12. Det framgår inte av räkningen vem som gjorde ändringen eller när den gjordes.

I sluträkningen hade [REDACTED] begärt arvode för det avslutade uppdraget som god man. I ett beslut den 26 november 2015 och ett beslut den 21 januari 2016 beviljade Överförmyndaren i Österåkers kommun [REDACTED] arvode för tidsperioden 2015-08-12 - 2015-09-14. I ett beslut den 29 december 2015 och ett beslut den 22 januari 2016 beviljades hon också arvode, då för tidsperioden 2015-01-01 - 2015-08-11.

Den uppgift som [REDACTED] lämnade i sin sluträkning, om vilken tidsperiod räkningen avsåg, hade alltså ändrats av någon hos överförmyndaren efter det att hon lämnade in sluträkningen till överförmyndaren. Med hänsyn till de fyra

arvodesbeslut som därefter fattades av överförmyndaren under november och december 2015 samt januari 2016 -- avseende olika tidsperioder -- kan det inte uteslutas att ändringen av datumet på sluträkningen haft betydelse för handläggningen av, och besluten om, hennes begäran om arvode.

Enligt överförmyndaren har förfarandet att notera datumet 2015-08-12 inte syftat till att utgöra någon medveten ändring av sluträkningen, utan har varit ett sätt att påkalla uppmärksamhet på behovet av en uppgiftskontroll. Ett sådant behov får dock aldrig tillgodoses genom att man ändrar uppgifter i en originalhandling.

Överförmyndaren kan inte undgå kritik för det inträffade.

Vad [redacted] i övrigt fört fram ger inte anledning till någon åtgärd eller något uttalande från min sida.

Länsstyrelsen i Stockholms län har tillsyn över Överförmyndaren i Österåkers kommun. Ett exemplar av detta beslut skickas därför till länsstyrelsen.

Ärendet avslutas.

Lilian Wiklund

Elin Ruthström

I beredningen av ärendet har byråchefen Carina Sjögren deltagit.

Sändlista:

[redacted]
Överförmyndaren i Österåkers kommun (akt nr 2015089)

Länsstyrelsen i Stockholms län